

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Факультет рибного господарства та природокористування
Кафедра екології та сталого розвитку імені професора Ю.В. Пилипенка

**III Міжнародна науково-практична конференція
«ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ НАВКОЛИШНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА ТА РАЦІОНАЛЬНОГО
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»**

до дня пам'яті доктора сільськогосподарських наук,
професора Пилипенка Юрія Володимировича

**III International Scientific and Practical Conference
«ECOLOGICAL PROBLEMS
OF THE ENVIRONMENT
AND RATIONAL NATURE MANAGEMENT
IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT»**

dedicated to memory of doctor of agricultural sciences,
professor Pylypenko Yurii

**III Международная научно-практическая конференция
«ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
И РАЦИОНАЛЬНОГО
ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЯ
В КОНТЕКСТЕ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ»**

посвящена памяти доктора сельскохозяйственных наук,
профессора Пилипенко Юрия Владимировича

**22-23 жовтня 2020
м. Херсон**

**Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Факультет рибного господарства та природокористування
Кафедра екології та сталого розвитку імені професора Ю.В. Пилипенка**

III Міжнародна науково-практична конференція

**«ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
ТА РАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»**

до дня пам'яті доктора сільськогосподарських наук, професора
Пилипенка Юрія Володимировича

III International Scientific and Practical Conference

**«ECOLOGICAL PROBLEMS OF THE ENVIRONMENT
AND RATIONAL NATURE MANAGEMENT IN THE CONTEXT
OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT»**

dedicated to memory of doctor of agricultural sciences, professor
Pylypenko Yurii

III Международная научно-практическая конференция

**«ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
И РАЦИОНАЛЬНОГО ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЯ
В КОНТЕКСТЕ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ»**

посвящена памяти доктора сельскохозяйственных наук, профессора
Пилипенко Юрия Владимировича

*22-23 жовтня 2020 р.
м. Херсон*

ОЛДІПЛЮГ
2020

УДК 504(063)
Е45

Друкується за рішенням
Оргкомітету Конференції від 12.10.2020.

Відповідальні за випуск: Дюдяєва О.А., Євтушенко О.Т.

Третя Міжнародна науково-практична конференція «Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природокористування в контексті сталого розвитку» : збірник матеріалів (22-23 жовтня 2020, м. Херсон, Україна) – Херсон : «ОЛДІ-ПЛЮС», 2020. – 968 с.

ISBN 978-966-289-438-7

Збірник містить матеріали III-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природокористування в контексті сталого розвитку» за такими основними напрямками: теоретичні та прикладні екологічні дослідження; моделювання та прогнозування стану навколишнього середовища; актуальні питання сучасної іхтіології та аквакультури; стійкий розвиток лісового господарства; екологічні та соціально-економічні аспекти сталого розвитку; сучасні проблеми використання, відтворення та охорони природних ресурсів в контексті сталого розвитку; зміни клімату та їх наслідки для природних екосистем; екологічні та інноваційні технології у сільському господарстві; сучасні підходи до методики викладання дисциплін природничого напрямку.

Конференцію проведено за підтримки Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління Міністерства екології та природних ресурсів України, Державного агентства рибного господарства України, Інституту агроекології і природокористування НААН України, Інституту рибного господарства НААН України, Мережі центрів аквакультури Центральної та Східної Європи (NACEE), Херсонської обласної державної адміністрації, державних та приватних підприємств рибної галузі в Херсонській області.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність та об'єктивність наданої інформації.

УДК 504(063)

ISBN 978-966-289-438-7

© ХДАУ, 2020
© «ОЛДІ-ПЛЮС», 2020

2. Захарченко І.Л. Сучасний стан аборигенної промислової іхтіофауни Великобурлуцького водосховища. *Рибогосподарська наука України*. 2011. № 2. С. 25–30.
3. Водний фонд України: штучні водойми – водосховища і ставки: довідник / Гребінь В. В. та ін. Київ: Інтер-прес ЛТД, 2014. 164 с.
4. Кожаева Д.К. Рациональное использование биоресурсного потенциала искусственных водоем Кабардино-Балкарской Республики: дисс. ... докт. биол. наук: 03.02.14 «Водные биоресурсы». Москва, 2017. 385 с.
5. Грициняк І.І., Христенко Д.С., Котовська Г.О. Науково-методичні аспекти розробки науково-біологічних обґрунтувань та режимів спеціальних товарних рибних господарств (СТРГ). *Агросвіт України*. 2012. № 1. С. 29–30.

М.І. Бургаз, Т.І. Матвієнко, А.І. Лічна
Одеський державний екологічний університет
marinaburgaz14@gmail.com, tatyana.matvienko@gmail.com,
lichnaya.nastya.95@gmail.com

ВИЛОВ РИБИ ТА ДОБУВАННЯ ВОДНИХ БІОРЕСУРСІВ УКРАЇНОЮ

Промислове рибальство, добувна галузь рибної промисловості, що використовує природні сировинні ресурси Світового океану, морів, озер, річок, водосховищ: різноманітні види риб, морські ссавці, молюски, ракоподібні, водну рослинність. Рибальство можна розглядати як один із видів природокористування, який полягає у видобутку риби та інших морепродуктів (риби, безхребетних, водоростей, тощо). Розрізняють промислове, любительське і спортивне рибальство [1].

Риба і рибопродукти являють собою дуже важливий елемент збалансованого харчування, джерело близько 1/4 білкової їжі тваринного походження. Не дивно, що 72-75 % всього світового улову призначається для харчування людей, іншу ж частину переробляють в рибне борошно, живильні добавки, риб'ячий жир, використовують на корм худобі або в фармацевтиці.

Рибне господарство має для України найважливіше соціальне (особливо в прибережних районах, де зосереджено до 70 % виробничого потенціалу галузі) і геополітичне значення.

Згідно з даними Державного комітету статистики України (табл. 1) в період з 1995 по 2018 роки в Україні спостерігається стійке зниження вилову риби, а видобуток водних біоресурсів у внутрішніх водних об'єктах з кожним роком поступово зростає.

Таблиця 1

Добування водних біоресурсів Україною [2]

	Добування водних біоресурсів (т)					у т.ч. риби
	усього	у т.ч. за видами водойм				
		у внутрішніх водних об'єктах	у виключній (морській) економічній зоні України	у виключних (морських) економічних зонах інших держав	у відкритому морі	
1995	400191	67816	30133	279548	22694	363444
1996	390819	55107	19563	306861	9288	376424
1997	419971	41721	30239	346176	1835	411742
1998	386097	40736	35825	307913	1623	379234
1999	341977	42523	45050	251101	3303	332199
2000	350087	38210	56990	175033	79854	346699
2001	333363	38257	134585	151613	8908	310451
2002	293205	38011	93030	153324	8840	253847
2003	248176	37703	55027	140991	14455	222385
2004	225905	35365	52467	126834	11239	195067
2005	265585	37396	61176	149622	17391	234185
2006	228840	36701	46799	122374	22966	202231
2007	213669	43207	46909	123553	-	198335
2008	244527	41229	55037	140705	7556	220543
2009	256853	42201	67314	147338	-	238600
2010	218681	38364	69725	110592	-	215017
2011	211182	37574	74870	98738	-	205285
2012	203926	41569	63454	98903	-	195490
2013	225802	45695	78848	96578	4681	216354
2014 ¹	91252	39612	22181	20263	9196	80958
2015 ¹	88552	38507	34205	к	к	73963
2016 ¹	88443	40754	40335	к	к	78490
2017 ¹	92645	42176	42520	к	к	81875
	Добування водних біоресурсів (т)				У т.ч. риби	
	усього	у т.ч. за рибальськими регіонами промислу				
		аква- культура	внутрішні водні об'єкти	інші регіони промислу		
2018 ¹	86222,5	13576,6	46819,8	25826,1	64737,9	

¹ Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Символ (к) – дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності статистичної інформації.

Примітка. Починаючи з 2018 року внесено зміни до переліку рибальських регіонів промислу.

Так, в 1995 році, видобуток водних біоресурсів Україною становив 400191 тонни, а у 2018 році зменшився майже в 5 раз і становив 86222,5 тонни (рис. 1).

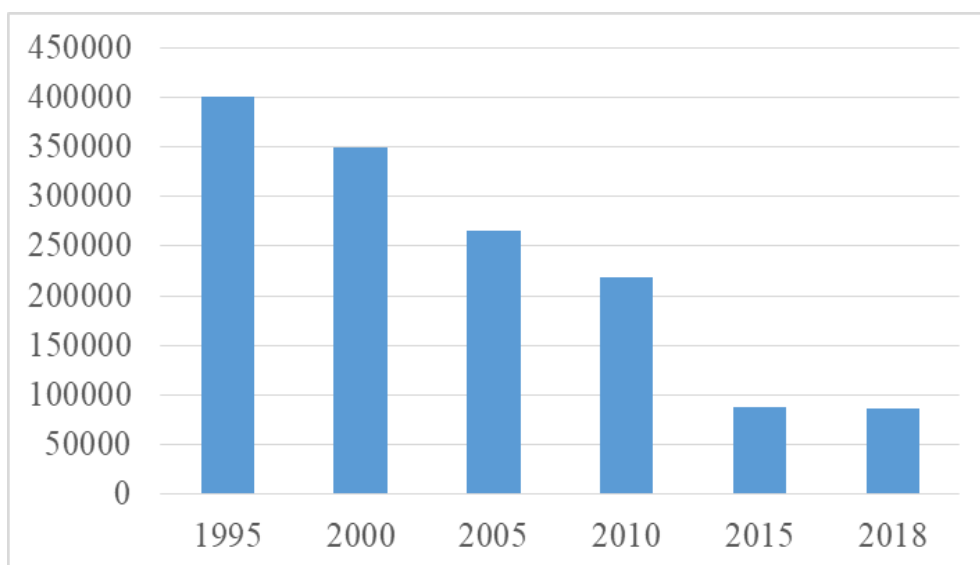

Рисунок 1. Видобуток водних біоресурсів України

Відмічається і зменшення видобутку водних біоресурсів у внутрішніх водоймах. Так у 1995 році видобуток становив 67816 т, а у 2018 році скоротився в 1,5 рази та становив лише 46820 т. Але починаючи з 2012 р. відмічається поступове збільшення вилову водних біоресурсів у внутрішніх водоймах (рис. 2), що може бути пов'язано зі стрімким розвитком рибного господарства.

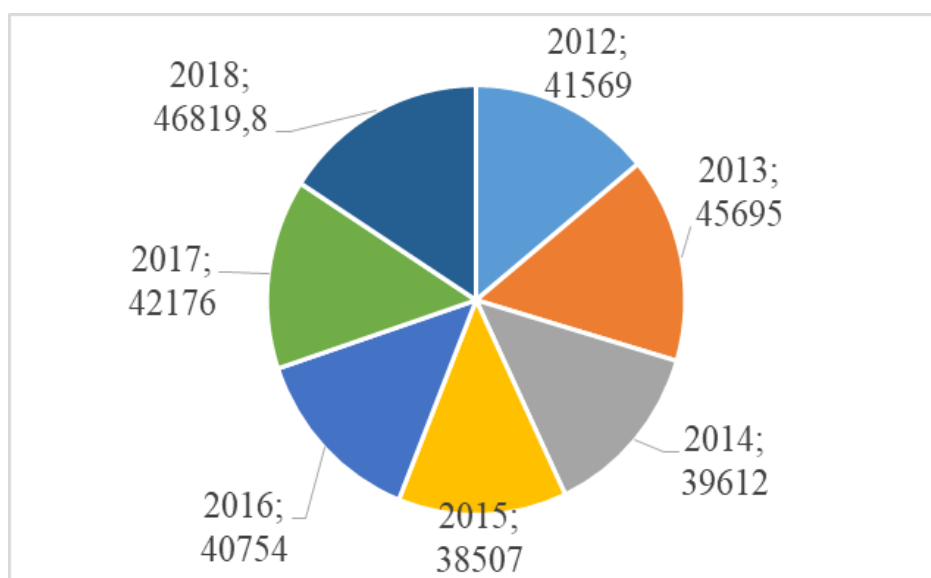

Рисунок 2. Видобуток водних біоресурсів у внутрішніх водних об'єктах України

Видобуток риби складає основну частину добування водних біоресурсів. Так в 1995 році він становив 363444 тонни, а вже у 2018 році він скоротився майже у 6 разів та становив 64737,9 тонн.

Критичному стану галузі сприяли наступні фактори: анексія Автономної Республіки Крим, нестабільна політична та економічна ситуація в країні, переорієнтація бюджетних фінансових ресурсів в інші сфери національного господарства, а не в рибну підгалузь; тощо.

Аналіз ситуації, що виникла за останню майже чверть століття, у галузі рибного господарства, свідчить про те, що потреби населення України задовольняються в основному за рахунок збільшення вилову у внутрішніх водоймах та імпорту, а також збільшення обсягу реалізації нелегального ринку. Так, протягом останніх років легальний вилов риби і видобуток морепродуктів постійно зменшувався, а поставки імпортованої рибної продукції, навпаки, збільшувалися [3].

Література

1. Колесникова Е.С. Причерноморский регион: Проблемы, анализ и развитие. Проблемы материальной культуры. С. 39–43.
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Burgaz M. I., Matviienko T.I., Soborova O.M., Bezyk K.I., Kudelina O.Y. The current state of fishing and extracting the living aquatic resources in the black sea region of Ukraine. *Ukrainian journal of Veterinary and Agricultural Sciences*. S.Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies Lviv. 2(3), p. 23–27.

В.П. Герасимюк

*Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
gerasimyuk2007@ukr.net*

МІКРОФІТОБЕНТОС ТИЛІГУЛЬСЬКОГО ЛИМАНУ

Тилігульський лиман розташований на кордоні Миколаївської і Одеської областей України. Він відноситься до лиманів Дніпровсько-Дністровського міжріччя, знаходиться на відстані 40 км (на північний схід) від Одеси. Лиман є витягнутою з півночі на південь водоймою довжиною 55-80 км, який з'єднаний з Чорним морем штучним каналом, який був зроблений в пересипу в 1967 р. Ширина Тилігульського лиману коливається від 0,2 до 4,5 км. Площа водного дзеркала змінюється в різні роки від 80 до 150 км², об'єм води становить 250-600 тис. м³. Максимальна глибина досягає 21,2 м, прозорість води – до 7 м [6].

Яцук А.М., Тичина Л.К.

КОРЕНЕВА ГУБКА СОСНИ ЗВИЧАЙНОЇ В УМОВАХ
ДП «РОКИТНІВСЬКЕ ЛГ» РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....675

ВОДНІ БІОРЕСУРСИ ТА АКВАКУЛЬТУРА

Бакумова К.С., Манішевська Н.М.

АКВАКУЛЬТУРА, ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМОК
ВОДНИХ БІОРЕСУРСІВ.....678

Безик К.І.

МЕТОДИ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ДОБРИВ
В СТАВОВОМУ РИБНИЦТВІ681

Билина Л.В., Шевчук Л.М.

ВИДОВЕ РІЗНОМАНІТТЯ ДВОСТУЛКОВИХ МОЛЮСКІВ
РОДИНИ *PISIDIIDAE* (MOLLUSCA: BIVALVIA) У ВОДОЙМАХ
ТА ВОДОТОКАХ РІЧКИ СЛУЧ683

Білецька Г.А., Халецький В.О.

ЕКОЛОГІЧНІ ГРУПИ РИБ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ685

Бузевич І.Ю., Макаренко А.А., Шевченко П.Г.

ХИЖИЙ ІХТІОКОМПЛЕКС ВЕЛИКОБУРЛУЦЬКОГО
ВОДОСХОВИЩА ЯК ЧИННИК ВПЛИВУ НА ВИЖИВАННЯ
ПОСАДКОВОГО МАТЕРІАЛУ РОСЛИНОЇДНИХ РИБ689

Бургаз М.І., Матвієнко Т.І., Лічна А.І.

ВИЛОВ РИБИ ТА ДОБУВАННЯ ВОДНИХ БІОРЕСУРСІВ
УКРАЇНОЮ.....692

Герасимюк В.П.

МІКРОФІТОБЕНТОС ТИЛІГУЛЬСЬКОГО ЛИМАНУ695

Гетманенко В.О., Солод Р.О., Жирякова К.В., Набокова К.В.

НАТУРНІ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ПОЧАТКОМ ВІДНОВЛЕННЯ
ФАУНИ МОЛОЧНОГО ЛИМАНУ ПІСЛЯ ВІДТВОРЕННЯ
З'ЄДНУВАЛЬНОГО КАНАЛУ699

Гончарова О.В., Березовська К.М.

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНТЕГРУВАННЯ БІОТЕХНОЛОГІЙ
АКВАКУЛЬТУРИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОСТОРУ702

Гончарова О.В., Кутіщев П.С., Verdinal В., Oberling С.

ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД АДАПТАЦІЇ ФРАНЦУЗЬКИХ
МОДЕЛЬНИХ РІШЕНЬ ІНТЕГРОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
В УКРАЇНСЬКІЙ АКВАКУЛЬТУРІ705

Горянін Д., Корнієнко В.

РІСТ МАЛЬКІВ СТЕРЛЯДІ В БАСЕЙНАХ
ЗА РІЗНОГО РЕЖИМУ ГОДІВЛІ710